

Міністерство охорони здоров'я України
Вінницький національний медичний університет
ім. М. І. Пирогова
Кафедра фармації

Науково-практична конференція
«ФАРМІННОВАЦІЇ: ВІД
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ДО
НАУКОВИХ ДОСЯГНЕНЬ»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

I науково-практичної конференції

«ФАРМІННОВАЦІЇ:
ВІД ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
ДО НАУКОВИХ ДОСЯГНЕНЬ»

03 – 04 грудня 2024 р., м. Вінниця, Україна

внесено зміни до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва ЛЗ, оптової та роздрібною торгівлі ЛЗ, імпорту ЛЗ (крім активних фармацевтичних інгредієнтів) (містяться у Постанові КМУ № 929 від 30.11.2016 р.); по-друге, затверджено Типову форму договору про здійснення доставки ЛЗ кінцевому споживачу. Ці правові новели дозволили роздрібну торгівлю ЛЗ з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем дистанційним способом та врегулювали вимоги до її провадження.

Під час воєнного стану в Україні впроваджено ще декілька засобів для підвищення доступності фармацевтичної допомоги населенню, розширення доступу пацієнтів до необхідного лікування: 1) торгівля ЛЗ з мобільних аптечних пунктів (МАП) (постанова КМУ № 809 від 04.08.2023 р.); 2) реалізація проєкту «Укрпошта. Аптека» (старував 08.07.2024 р.); 3) дозволено використання канабісу в медичних цілях (Закон України № 3528-ІХ від 21.12.2023 р.); 4) дозволено проведення профілактичних щеплень в медичних кабінетах аптечних закладів (постанова КМУ № 213 від 27.02.2024 р.)

Висновки. Системний аналіз національного законодавства дозволяє зробити висновок, що на сучасному етапі в Україні постійно впроваджуються нові форми та засоби для підвищення доступності фармацевтичної допомоги.

ВИВЧЕННЯ ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ ВПРОВАДЖЕННЯ ПОСЛУГИ ВИПISУВАННЯ РЕЦЕПТІВ ФАХІВЦЯМИ АПТЕЧНИХ ЗАКЛАДІВ

Волошин Н. Ю., Сахнацька Н. М., Косяченко К. Л.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ

nikoletavolosin@gmail.com

Негативний вплив глобальних зовнішніх чинників, таких як світова пандемія COVID-19 та воєнний стан в Україні, сприяли своєрідній модифікації ролі фармацевтичного фахівця. Сьогодні вітчизняна фармація активно трансформується, поступово інтегруючи закордонний досвід щодо

впровадження додаткових фармацевтичних послуг. Виписування рецептів фармацевтами є важливою складовою діяльності аптек у багатьох країнах світу, адже це забезпечує доступність медичної допомоги для населення. На сьогодні в Україні лише обговорюються перспективи імплементації такої послуги у діяльність аптечних закладів, саме тому є необхідність аналізу закордонного досвіду, що і зумовило мету наукового дослідження. Задля реалізації мети було використано метод інформаційного пошуку та узагальнення отриманих даних.

Важливість та актуальність впровадження в Україні практики з виписування рецептів фармацевтами можна обґрунтувати, спираючись на світовий досвід. До прикладу, у 2020 році у Польщі було внесено зміни до законодавства (*Prawo farmaceutyczne*), що дозволили фармацевтам виписувати рецепти на ліки, які реімбурсуються та/або за повну вартість. Крім того, виписування рецепта польськими фармацевтами дозволяється у критичній ситуації, що загрожує здоров'ю пацієнта та дозволено вводити необхідні ліки у екстрених випадках. Для здійснення такої діяльності фармацевт повинен пройти спеціальну сертифікацію та отримати дозвіл на практику (*Prawa Wykonywania Zawodu*), який буде відображено у спеціальному реєстрі – *Centralnym Rejestrze Farmaceutów*.

Своєрідним «еталоном» практики виписування рецептів фармацевтами є Великобританія, адже тут офіційно введено посаду *pharmacist independent prescriber* («фармацевт, що виписує рецепт»). Щоб отримати таку кваліфікацію, фармацевт повинен пройти один із акредитованих курсів *General Pharmaceutical Council*, після успішного проходження якого фахівці отримують дозвіл незалежного виписування рецептів і вносяться до спеціального реєстру, який відкритий і для пацієнтів. Фармацевти можуть призначати будь-які ліки, включаючи наркотичні та сильнодіючі (за винятком кокаїну, діаморфіну та дипіпанону). Акредитований курс для сертифікації фармацевта зазвичай займає

шість місяців, що поєднує очні сесії і самостійне навчання. Кожен фармацевт повинен успішно опанувати принаймні 90 годин навчання на практиці під наглядом призначеного фахівця (куратора курсу).

У Сполучених Штатах правила, що стосуються фармацевтів, які виписують рецепти, приймаються індивідуально для кожного штату, у рамках CPAs (Collaborative Practice Agreements) – офіційних угод із лікарями або іншими медичними працівниками. Поширені ліки, які фармацевти мають право призначати, це налоксон при передозуванні опіоїдами (у всіх штатах США), гормональні контрацептиви, щеплення, терапія для відмови від куріння та ліки для профілактики ВІЛ. Цей список може відрізнятися залежно від законів штату. Фармацевт повинен скласти іспит на ліцензування фармацевта в Північній Америці (NAPLEX) і іспит на правознавство в фармацевтичній сфері (MPJE). Деякі штати також вимагають, щоб фармацевти проходили резидентуру, перш ніж мати повноваження виписувати рецепти.

Отже, виписування рецептів фармацевтами вже успішно реалізовано у таких країнах, як Великобританія, Польща та США. Вивчення закордонного досвіду впровадження послуги виписування рецептів фармацевтами демонструє суттєві переваги оптимізації роботи системи охорони здоров'я. Впровадження таких підходів в Україні сприятиме модернізації фармацевтичної практики, розширенню спектру послуг аптечних закладів та зміцненню ролі фармацевтів у системі охорони здоров'я. Перспективними напрямками дослідження є процес адаптації закордонного досвіду до особливостей національної системи охорони здоров'я та визначення оптимальних шляхів імплементації цієї послуги у діяльність аптечних закладів України.